

O Ewangelii Egipcjan

Wypis z "Jung i Ewangelie Zagubione"

Stephan A. Hoeller

Udostępnione z pozwoleniem autora

Inny charakter, a jednak o porównywalnej wartości, ma ostatnia z naszych zaginionych gnostyckich ewangelii, na którą zamierzamy zwrócić naszą uwagę, a mianowicie „Księga Wielkiego Niewidzialnego Ducha” lub Ewangelia Egipcjan. Tekst ten wyróżnia się spośród wielu innych traktatów tego rodzaju tym, że jest nie tylko mitologiczną lub kosmologiczną narracją, ale jest także tekstem liturgicznym lub liturgią inicjacyjną, która niewątpliwie miała służyć jako część rytuału przyjęcia jakiejś głębokiej tajemnicy Gnozy. Dzieli się na trzy części: (1) opis niezniszczalnego królestwa wysokiej Pełni; (2) opis mitycznej historii gnostyckiej ludzkości, uosabianej przez Seta i jego potomków; oraz (3) tekst inicjacyjny, który może zasługiwać na miano dokumentu ekstazy, ponieważ wydaje się być oparty na doświadczeniu ekstatycznej inicjacji, której doświadczył gnostycki wizjoner.

Potrójna struktura tego traktatu rodzi pewne wątpliwości. Jeśli ekstatyczny tekst stanowiący trzecią część ewangelii jest rzeczywiście próbą udokumentowania własnego ekstatycznego doświadczenia przez gnostyckiego wtajemniczonego, to możemy zapytać, czy istnieje jakikolwiek powód, dla którego autor prowadzi czytelnika do swojej wypowiedzi o ekstazie poprzez długie opisy królestwa pełni i historii mądrej rasy Seta. Czy nie byłoby bardziej odpowiednie potraktowanie doświadczenia ekstatycznej inicjacji jedynie „ex perientially”, jak można by to zrobić dzisiaj, gdy doświadczenie i technika są tak często uważane za wystarczające same w sobie? Odpowiedź może być taka, że dla gnostyka kontekst transcendencji ma takie samo znaczenie jak doświadczenie transcendencji. Z pewnością prawdą jest, że gnostycy z pierwszych wieków kultywowali żywe, imponujące ekstatyczne doświadczenia. (Innym wybitnym dokumentem takiego doświadczenia jest Ósme Objawia Dziewiąte, traktat z Nag Hammadi wspomniany w rozdziale drugim). Jednak takie doświadczenia zawsze odbywały się w ramach określonej mitologii, w której kosmologia, teogonia i

historia duchowa mogły odgrywać istotną rolę. Gnostycy byli świadomi, że niezwykle doświadczenia same w sobie są niekompletne i zawsze wymagają wzmocnienia, co prowadzi do asymilacji. W kategoriach psychologicznych tylko przyswojone doświadczenie archetypowej psychiki jest transformujące, a taka asymilacja jest nieuchronnie wzmacniana przez pomocny kontekst mitologiczny, w którym doświadczenie znajduje swoje właściwe miejsce.

Pierwsza część tej ewangelii przedstawia nam ostateczny lub najwyższy kontekst w obrazie Niezniszczalnego Królestwa. Dla praktykujących mistyków i gnostyków pytania dotyczące najwyższego pola bytu są bardzo ważne. Czy istnieje coś poza tym, kim jesteśmy, czym jesteśmy i gdzie jesteśmy? Czy istnieje coś poza naszym drobnym życiem, a co więcej, nawet poza kosmosem, czyli poza systemem słońca, księżyca, planet i gwiazd? Gnostyk odpowiada, że istnieje coś poza. (Ten gnostycki wgląd znajduje swoje analogie w innych ezoterycznych podejściach do duchowości. W hinduizmie spotykamy się z koncepcją Parabrahmana, tego, co jest poza poznawalnym bóstwem. Niektóre szkoły buddyzmu nazywają tę samą rzeczywistość Adi Budda, ostateczną esencją Buddy, a Kabala nazywa ją Ain Soph Aur, nieograniczonym światłem). Jest to ostateczny kontekst transcendencji, tego, co było, jest i zawsze będzie: ponadczasowe, nieograniczone, a jednocześnie wypełnione potencjałem całego czasu, całej przestrzeni, całego życia i całej świadomości. Ewangelia Egipcjan daje graficzny opis tego niezniszczalnego królestwa i w typowy gnostycki sposób wylicza grupę wiecznych istot, które zamieszkują to najwyższe pole pełni. Regionowi Pleromicznemu przewodniczy obecność Wielkiego Niewidzialnego Ducha, zwanego również Rodzicem. Ta ostateczna Istota przejawia się w trójcy: Ojcu, Matce i Synu. Z tych transcendentalnych ośrodków kreatywności emanuje duża liczba Aeonów, Chwały, Tronów oraz inne istoty. Szczególne znaczenie mają cztery pary mocy zwane Luminarzami, z których jedną jest Abrasax (Abraxas), gnostycka mityczna postać, która pojawia się tak wyraźnie w Siedmiu kazaniach do zmarłych autorstwa C. G. Junga. Kwestia kontekstu transcendencji prowadzi nas bezpośrednio do rozważań nad kontekstem transmisji. Potrzebę tego kontekstu można sobie wyobrazić w następujący sposób:

Istnieje niezniszczalne królestwo, które dało nam życie i światło, ale znajdujemy się w nietrwałym królestwie, w którym życie miesza się ze śmiercią, a światło łączy się z ciemnością.

Jak mamy osiągnąć nasz pierwotny stan? Poprzez przekazywanie pomocy z góry, co oznacza poprzez nasiona światła pochodzące z pełni i zasiane pośród nas. Jak zauważyliśmy w innych mitach i pismach gnozy, najwyższe światło wielokrotnie wysyłało swoich emisariuszy do niższych światów manifestacji w celu ułatwienia oświecenia i wyzwolenia obecnych tam istot.

Prototypem wszystkich gnostyckich połańców światła według tej ewangelii jest Set, trzeci syn Adama i Ewy, który w przeciwieństwie do niedoskonałych, walczących braci Kaina i Abła miał jasną wiedzę o swojej naturze i związku z nieśmiertelną sferą i jej niebiańskimi mieszkańcami.

Set jest przedstawiany jako ojciec rasy oświeconych, wiedzących ludzi, którzy podtrzymują zasady Gnozy w każdym pokoleniu. Ewangelia opisuje ich w następujący sposób:

„To jest rozległa, niezniszczalna rasa, która wyłoniła się z trzech (wcześniejszych) światów”. (Przypominają się tutaj nauki teozofii, które wskazują, że pewne ludzkie monady/duchowe esencje przybyły na ziemię po istnieniu w innych systemach kosmicznych). Rasa Seta może być również rozumiana jako ciasto oświeconych gnostyckich adeptów obecnych na świecie w każdym pokoleniu, którzy posiadają wyróżniającą się, świetlistą prehistorię.

Znakomite towarzystwo tych duchowych potomków Seta podlega nieubłaganej wrogości Demiurga i jego uciążliwych sług:

A potop nadejdzie jako prototyp końca wieku [i zstąpi] na świat. Z powodu tej rasy pożary przyjdą na ziemię [...] łaska przyjdzie za pośrednictwem proroków i stróżów żywej rasy. Z powodu tej rasy pojawią się plagi i głód. Wszystkie te rzeczy wydarzą się z powodu tej wielkiej, niezniszczalnej rasy.

Następnie Ewangelia mówi nam, że z powodu prześladowań nawiedzających znamienite grono dzieci Seta, zastęp duchów opiekuńczych i potężnych pomocników

został wysłany z wielkich eonów. Prowadzone przez ducha samego wielkiego Seta, istoty te są gotowe rozszerzyć swoją łaskę i pomoc na znękanych członków znamienitej rasy. Przygotowano wielkie sakramenty, „aby lud święty narodził się na nowo przez Ducha Świętego i niewidzialne, święte symbole mistyczne”. Druga część Ewangelii kończy się więc zaproszeniem skierowanym do wybranych, aby wzięli udział w inicjacji przygotowanej dla nich przez ich ojca Seta i duchy opiekuńcze, które przybyły im na ratunek.

Kolejna i ostatnia część Ewangelii Egipcjan musi być rozumiana jako ekstatyczna relacja wtajemniczonego o tajemnicy doświadczanej w kontekście sakramentu Seta. Co istotne, chociaż sakrament jest związany z dziełem Seta, inwokacje i modlitwy dziękczynne, które stanowią część tej części ewangelii, są skierowane do Jezusa pod jego szczególnym mistycznym imieniem, lesseus-Mazareus-lessedekeus. Nie ma wątpliwości, że modlitwy te są rzeczywiście wynikiem żywego ekstatycznego doświadczenia i że ciągi mistycznych liter odtworzone w tekście mają charakter glossolalii - to znaczy ekstatycznych wypowiedzi wyrażonych dźwiękami, które nie odzwierciedlają żadnego ziemskiego języka. (Takie kombinacje liter, znane technicznie jako „barbarzyńskie słowa”, są często obecne w tekstach gnostyckich, w których przedstawiane są bezpośrednie relacje z doświadczeń transcendentálnych). Krótki przykład takich wypowiedzi będzie musiał wystarczyć do naszych rozważań:

O Yesseus!

EOEOUOUA

w doskonałej prawdzie

O Yesseu-Mazareus-Yessedekeus! O wodo żywa!

O dziecko dziecka!

O imię wszelkiej chwały!

O doskonało prawdo!

O wieczna istoto! **66** EIAAAAOOOO

O istoto, która spostrzega eony w doskonałej prawdzie.

EE

EEE

IIII

YYYYYY
OOOOOOO

O istniejący na wieki wieków

W doskonałej prawdzie.

78 EIAOIO w sercu.

Po zakończeniu tych ekstatycznych wypowiedzi, z opisowego dopisku dowiadujemy się, że księga ta została skomponowana przez wielkiego Seta i że umieścił ją w wysokich górach tak ukrytych, że słońce nigdy nie wschodzi na nie. W odpowiednim czasie, gdy wieki się zakończą, Set wyjdzie i zgodnie z obietnicą tej księgi dla znakomitej rasy, w towarzystwie wiecznego światła i boskich żeńskich istot Sophii i Barbelo, będzie podróżował ze swoimi dziećmi do niezniszczalnych światów. Związek tego tekstu z chrześcijańskim mitem jest ostatecznie potwierdzony przez osobistą notatkę skryby, którego duchowe imię jest podane jako Eugnostos i który to tekst kończy się słowami:

O Jezu Chryste, Synu Boży, Zbawicielu!

O rybo! Święte są początki tej świętej księgi Wielkiego Niewidzialnego Ducha! Amen.

Te dwie ewangelie, Ewangelia Prawdy i "Setyńska" Ewangelia Egipcjan, choć z pozoru różne, opowiadają wspólną historię. Niezależnie od tego, czy medytują nad gnostycką zbawczą misją Jezusa jako pomagającą ludzkości odkryć boską jaźń wewnątrz, czy też przedstawiają kontekst transcendencji i przekazu dla inicjacyjnego doświadczenia ekstazy, intencja jest ta sama: przypomnieć ludzkości o jej wysokich i świętych początkach, a także o jej obecnym kłopotcie z niezrozumieniem oraz zapewnić mężczyzn i kobiety o dostępności odkupienia i powrotu do świadomości, chwały i błogości.

Źródło

"Jung and the Lost gospels", Stephan A. hoeller, Quest Books, 1989

